

ІСТОРІЯ ПОХОДЖЕННЯ І СЕЛЕКЦІЇ ТЕХНІЧНОЇ КОНОПЛІ

Ханіна Ю.В., гр. ТКМ-18

Наукові керівники: канд. техн. наук, проф. **Дубініна А.А.**,
асист. **Березовський Д.В.**

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Конопля має багату історію використання людством в якості їжі (насіння), матеріалу для виготовлення паперу, одягу, взуття, мотузок, канатів, тросів і ниток, а також в якості наркотичного засобу.

Конопля посівна описана ще у 19-му і 20-му томах «Природня історія» Плінія Старшого, який згадує її використання як прядильної, харчової і лікарської рослини.

Конопля вперше описана в Китаї близько 2800 року до н. е., в Росію занесена скіфами не пізніше V століття н. е. Мала велике промислове значення з XV до початку XX століття, в даний час посіви значно скорочені.

Історія селекції технічної коноплі нерозривно пов'язана з діяльністю вчених, генетиків і селекціонерів Інституту луб'яних культур, заснованого в 1931 році в м. Глухові Сумської області.

Теоретичні основи селекції конопель вперше в світовій практиці були розроблені академіком М.М. Гришко і в 1935 році ним був створений сорт коноплі ОСО-72. На основі розробленої професором Г.І. Сенченко методики відбору за прямими ознаками на волокнистість виведені нові високо волокнисті сорти конопель Глухівська-1, Глухівська-10, ЮС-6 і ЮС-9, в яких вміст волокна збільшився з 13-15 до 25-30%.

У 1968 році селекціонери Г.І. Арінштейн і Г.А. Хреннікова вивели сорт однодомної коноплі ЮСО-1, який успішно конкурував з сортами дводомної. Група селекціонерів вивела ряд нових високоволокнистих однодомних сортів конопель ЮСО-14, ЮСО-16, ЮСО-31, в яких вміст волокна доведено до 30 і більше відсотків.

Річний приріст целюлози на гектарі посівної площі конопель дорівнює річному приросту целюлози на чотирьох гектарах промислового лісу. Папір, вироблений з волокон конопель за своїми показниками якості та екологічністю перевершує папір, виготовлений з деревини. Крім того, технічна конопля є однією з небагатьох культур, яку можна вирощувати на непридатних для ведення сільського господарства землях, при цьому коренева система рослини не тільки не виснажує ґрунт (як інші технічні культури), але й значно покращує її сільськогосподарські властивості. Саме тому за часів Радянського Союзу в зоні відчуження Чорнобильської АЕС висаджувалися посіви конопель для відновлення властивостей заражених територій.

Проведений аналіз свідчить про цінність і важливе значення коноплі в історії розвитку деяких держав як цінної сировини для промисловості.